

Preek 1^e Advent 2018 Maleachi

Lieve gemeente,

Onze ideeën over God zijn de laatste decennia aan het veranderen.

Waar we vroeger nog absoluut geloofden in een God als een persoon, een persoon-achtig wezen, daar denken we tegenwoordig vaak anders over of daar hebben we vraagtekens bij.

Kunnen we nog zo geloven of zijn onze denkbeelden over God in de loop van de tijd veranderd?

De postmoderne theologen hebben over God nieuwe ideeën ontwikkeld.

God is dan niet een afstandelijk opperwezen dat het voor het zeggen heeft in onze wereld.

Zij spreken meer over God als een Geest die mensen beroert en in beweging zet.

God is de Geest die bij mensen het verlangen wakker roept naar een beter, rechtvaardiger, vreedzamer en voller leven.

Het is deze geest waardoor ook de profeten uit de Bijbel in vuur en vlam gezet worden.

En aangevuurd door deze geest gaan zij dan fel protesteren tegen de gangbare cultuur uit hun tijd.

Zoals we het zopas bij de profeet Maleachi gelezen hebben.

‘Moe wordt God van jullie,’ zegt hij, ‘doodmoe’.

En dan op de verbaasde reactie: “Hoezo dan? Waar wordt Hij dan moe van?”

Daarop komt dan het antwoord: ‘God wordt moe van jullie woorden, jullie geklets.’

Alsof God ineens welbehagen zou hebben in de misdaad.

Alsof het God, die de God van het recht is, opeens niet meer uitmaakt, wat er gebeurt.’

Het is een misverstand, dat toen in de dagen van Maleachi heerste, maar dat nog steeds actueel is.

Dat het niet uitmaakt wat er in onze wereld gebeurt.

Ook nu nog is er onrecht genoeg, waar we in naam van God niet aan voorbij kunnen kijken en waartegen actie moet worden ondernomen.

‘Zie ik zend mijn bode vooruit’, zegt de profeet namens God, om de weg te effenen en de zaken recht te zetten.

‘Mijn bode’ dat is in het Hebreeuws: *Mal’achi*.

Het is de naam van de profeet die hier aan het woord is.

Deze profeet, deze Maleachi weet zich gezonden door God om het onuitroeibare misverstand omtrent Gods opvattingen over goed en kwaad, uit de weg te ruimen.

In zijn tijd, zo’n 400 tot 300 jaar voor Christus, had men op politiek en op religieus terrein, hoge verwachtingen.

En Maleachi stelt de vraag aan de mensen wat ze nu eigenlijk verwachten.

Verwachten ze welvaart, of het ‘goede leven’?

Of gerechtigheid voor alle mensen?

‘Pas maar op’, zegt Maleachi tegen hen, ‘want datgene waar je zo naar verlangt kan zich heel goed tegen je keren’.

Het is maar de vraag of zij de komst van de bode, de engel, de Messias van God zullen overleven.

Want de komst van die bode zal ook een oordeel met zich meebrengen.

De komst van die bode is niet geheel vrijblijvend, die heeft consequenties.

De profeet kondigt aan dat de eerste zuivering, de eerste reorganisatie zal plaatsvinden onder de priesters.

Degenen die in de tempel dienst deden, de officiële vertegenwoordigers van God op aarde.

In de tijd van Maleachi was de tempel het centrum van de nationale economie.

Preek 1^e Advent 2018 Maleachi

Er werd handel gedreven en er werden belastingen geïnd, alleen niet altijd op rechtvaardige wijze.

De religieuze offerpraktijken waren daardoor besmet geraakt en de voorschriften van de Thora werden voeten getreden.

God voelt zich persoonlijk beroofd en identificeert zich met de armen, de arbeiders, de weduwe en de wees.

Dit alles wordt aangeklaagd en voor het gerecht gebracht.

En gebeurt het niet op de aarde, dan wel in de hemel.

Deze tekst die we bij de profeet Maleachi lezen is een samenvatting van alles en iedereen waartegen de Thora is geschreven.

Alles wat en iedereen die de samenleving onleefbaar maakt voor de arbeider, onleefbaar voor de weduwe en de wees.

En ook de vreemdeling wordt in die samenvatting expliciet genoemd.

Allen die hun recht geweld aandoen zullen worden aangeklaagd door die bode van God.

Want zegt de profeet er duidelijk bij: er is echt geen reden om aan te nemen, dat God opeens van zijn woord is afgeweken.

Dat Hij nu goedkeurend toekijkt waar kwaad geschiedt.

Daarom ook die mooie laatste zin in het gedeelte dat we gelezen hebben: *6De machtige Heer zegt: 'Ik, de Heer, ben niet veranderd.'*

Het is niet God die anders is geworden, maar het zijn de mensen, die zijn afgeweken van het rechte pad.

En dat moet je niet op God afschuiven, zegt Maleachi.

Deze woorden van Maleachi: 'Zie ik zend mijn bode vooruit....' zijn door de evangelisten overgenomen en toegepast op Johannes de Doper.

Zo wordt in de evangeliën het oude verhaal van Israël herhaald.

Dat betekent ook dat de morele en ethische inzichten en standpunten van dat oude verbond nog steeds gelden en niet zijn veranderd.

En ook de profeten veranderen niet van standpunt.

Jezus doet wat zijn voorgangers hebben gedaan: de priesters de les lezen en de tempel, het huis van God, schoonvegen.

Ook hij is opgetreden als een doortastende aanklager van onrecht.

En hij heeft de boodschap toegespitst naar het koninkrijk van God.

Een andere, betere wereld en die begint waar het onrecht verdwijnt.

De verwachtingen van het volk Israël zijn via Jezus overgegaan op vele volkeren en zo ook op ons.

En hier in de kerk vieren we die verwachting gedurende 4 weken.

Wat vieren we eigenlijk?

En wat verwachten we?

De geboorte van Jezus?

Of de komst van de Messias, de bode van God?

En betekent dat voor ons allemaal niet gerechtigheid voor alle mensen?

Maar heeft het nog zin daarnaar te blijven verlangen nu er na al die eeuwen nog zo weinig van terecht is gekomen?

Worden we niet een beetje moe van al dat verwachten?

Er zijn theologen die om die reden een ander beeld van God verkiezen.

Niet een God die het onrecht aanklaagt maar die iedereen ruimhartig vergeeft.

Bij hen is God dus wel degelijk veranderd.

Nee, zegt Maleachi, zegt Johannes de Doper, zegt Jezus.

Zonder aanklacht en beoordeling is er geen gerechtigheid.

Eerst moeten de zaken van de onderdrukten en van de vreemdelingen worden rechtgezet.

Eerst moet het onrecht verdwijnen.

Dat is waar alle slachtoffers van alle onrecht door de eeuwen heen reikhalzend naar uitkijken.

Naar die grote Advent.

Preek 1^e Advent 2018 Maleachi

Nu is het ook weer Advent, misschien een kleine Advent, maar ook voor deze Advent geldt:

Als we merken

Dat duisternis en kilte

Ook in en rond mensen

Voelbaar zijn,

Wordt het verlangen groot

Naar 'anders' en 'beter'

Laten we niet afwachten

Want als we warmte uitstralen

Langzaam weer mens worden

Meer mens

Met de ongeziene mensen

Dan is er groeiend licht

Dan is er hoop

Dan wordt het Advent.

Amen